

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра інформатики, кінезіології та кіберспорту

Свістельник І. Р.

ЛЕКЦІЯ № 5

Наукова інформація. Наукові бази даних

з навчальної дисципліни

**„ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА СТУДЕНТА ТА АКАДЕМІЧНА
ДОБРОЧЕСНІСТЬ”**

галузь знань 07 „Управління та адміністрування”

спеціальність 073 „Менеджмент”

рівень вищої освіти – бакалавр

факультет туризму

ТЕМА 5. Наукова інформація. Наукові бази даних

План

Поняття про наукову інформацію.

Джерела наукової інформації.

Наукові бази даних.

Наукометричні бази даних

Поняття про наукову інформацію

Поява наукового знання сягає своїм корінням у глибоке минуле, до часів, коли було нагромаджено певний мінімум знань, які почали передаватися людьми у різних видах їхньої практичної діяльності. Першим практично зорієнтованим науковим знанням була математика, яка виникла в Стародавньому Єгипті й Месопотамії. Математичні знання цих народів не розділялись на математичні дисципліни, а були об'єднані за практичним призначенням відповідного роду діяльності.

Визначення поняття науки уперше було дано Аристотелем. Він виділив науку як особливу форму знання задля самого знання і вважав, що одержання таких знань є вищою метою людської діяльності. У період Середньовіччя в феодальній Європі виникло вчення про природу, яке служило в той час релігії. Але пізніше наукові ідеї Коперника здійснили переворот у науці. Вони завдали удару по схоластиці, і наука звільнилася від теології та перейшла в самостійне ідеальне буття.

Подальший розвиток науки призвів до синтезу теоретичних і емпіричних методів дослідження, що є характерним і для науки сьогодення. Засновником нового індуктивного методу дослідження став Ф. Бекон. Наука, за Беконом, є історичним продуктом людської діяльності.

У розвитку науки неабияке значення мала інформація.

Наукова інформація – це логічна інформація, яка отримується в процесі пізнання, адекватно відображає закономірності об'єктивного світу і використовується в суспільно-історичній практиці. Основні ознаки наукової інформації:

- вона отримується в процесі пізнання закономірностей об'єктивної дійсності, підґрунтям якої є практика, і подається у відповідній формі;
- це документовані або публічно оголошені відомості про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки, виробництва, отримані в процесі науково-дослідної, дослідно-конструкторської, виробничої та громадської діяльності.

Основні джерела інформації:

НАВЧАЛЬНІ:

Підручник – навчальне видання, яке містить систематизоване викладення навчальної дисципліни (її розділу, частини), відповідає навчальній програмі й офіційно затверджене Міністерством освіти і науки України як даний вид видання.

Навчальний посібник – це друковані, графічні, наочні та інші матеріали (книги, таблиці, карти, картини, макети, моделі, діапозитиви, кінофільми тощо), які використовують у процесі навчання з метою забезпечення кращого засвоєння учнями знань, вмінь та навичок.

Практичний посібник – це видання, призначене для практичного оволодіння знаннями та навичками під час виконання будь-якої роботи, операції, процесу.

Навчальна програма – навчальне видання, що визначає зміст, обсяг, а також порядок вивчення і викладання будь-якої навчальної дисципліни (її розділу, частини).

Курс лекцій – навчальне видання з повним викладом тем навчальної дисципліни, визначених програмою. Текст лекцій – навчальне видання, призначене для викладу матеріалу певних розділів навчальної дисципліни.

Конспект лекцій – навчальне видання, призначене для стислого викладу курсу лекцій або окремих розділів навчальної дисципліни.

Хрестоматія – навчальне видання, яке містить літературно-художні, історичні та інші твори або уривків з них, які є об'єктом вивчення навчальної дисципліни.

Методичні рекомендації (методичні вказівки) – навчальне видання, призначене для роз'яснень з певної теми, розділу або питання навчальної дисципліни, роду практичної діяльності з методикою виконання окремих завдань, певного виду робіт чи заходів.

НАУКОВІ:

Монографія – наукова праця у вигляді книги, яка містить повне або поглиблене дослідження однієї проблеми чи теми, яка належить одному чи декільком авторам.

Наукова монографія – це наукове дослідження, в якому всебічно висвітлюється обрана наукова проблема з критичним її аналізом, визначенням вагомості, формулюванням нових наукових концепцій.

Стаття – наукові відомості, невеликі за обсягом, опубліковані в науковому чи науково-популярному журналі, збірнику наукових праць, матеріалах наукових конференцій.

Реферат – короткий усний або письмовий виклад наукової праці, результатів наукового дослідження, змісту книги тощо.

Тези – короткий виклад основних положень лекції, доповіді, твору.

Тези доповідей наукової конференції – науковий неперіодичний збірник, який містить опубліковані до початку конференції наукові матеріали (статті, тези, доповіді).

Збірник наукових праць – збірник матеріалів досліджень, виконаних у наукових установах, навчальних закладах чи товариствах.

Науковий журнал – періодичне журнальне видання статей та матеріалів теоретичних досліджень, а також статей та матеріалів прикладного характеру, призначене переважно фахівцям певної галузі науки.

Наукова стаття – вид наукової публікації, який описує дослідження чи групу досліджень, пов'язаних однією темою, та виконана її науковими авторами. Наукові статті публікуються в періодичних наукових журналах або в неперіодичних збірниках наукових робіт.

НОРМАТИВНІ (офіційні):

Закон – виданий у встановленому порядку загальнообов'язковий акт найвищого органу державної влади, який має вищу юридичну силу.

Наказ – акт управління, що видається керівниками міністерств, відомств, відділів і управлінь виконкомів місцевих рад народних депутатів, а також керівниками підприємств, установ та організацій.

Положення (стандарт) – нормативно-правовий акт, затверджений відповідним міністерством, який регламентує окремі види діяльності.

Інструкція – нормативний акт, що видається міністерствами, керівниками інших центральних і місцевих органів державного управління в межах їх компетенції на основі та задля виконання законів, указів, постанов і розпоряджень уряду й актів вищих органів державного управління; збірник правил, що регламентують виробничо-технічну діяльність.

ДОВІДКОВІ:

Словник – довідкове видання упорядкованого переліку мовних одиниць (слів, словосполучень, фраз, термінів, імен, знаків), доповнених відповідними довідковими даними.

Енциклопедія – довідкове видання, що містить в узагальненому вигляді основні відомості з однієї чи з усіх галузей знань і практичної діяльності, викладених у вигляді коротких статей, розташованих в алфавітному порядку.

Енциклопедичний словник – енциклопедія, статті якої викладені в стислій формі та розташовані за абеткою їхніх назв. Мовний словник – словник переліку мовних одиниць з їхніми характеристиками або перекладом іншою (іншими) мовою (мовами).

Тлумачний словник – мовний словник, що пояснює значення слів певної мови, дає граматичну, стилістичну характеристики, приклади застосування та інші відомості.

Термінологічний словник – словник термінів та визначень певної галузі знань.

Розмовник – популярний чи мовний словник загальнопобутової лексики, фразеології, що служить посібником зі спілкування.

Довідник – довідкове видання прикладного, практичного характеру, побудоване за абеткою назв статей або в систематичному порядку.

Джерела наукової інформації поділяють на первинні, вторинні. Під час пошуку інформації важливо визначити джерело походження та диференціювати тип джерела.

Первинні джерела інформації – це оригінальні основоположні праці (книга у бібліотеці, стаття в журналі). Первинні джерела створюють автори – науковці, письменники, журналісти, педагоги, композитори, художники тощо. Результати своєї діяльності вони представляють у формі монографій, статей, підручників, літературних, музичних та інших творів. Первинні документи безпосередньо відбивають факти, події, явища реальної дійсності або думки автора. У первинних документах розкриваються результати наукових досліджень і розробок, нові наукові відомості, або нове осмислення відомих ідей і фактів. Більшість документів, що функціонують у суспільстві – первинні.

Вторинні джерела інформації – це оцінка первинних джерел. Вторинні джерела аналізують або узагальнюють інформацію з первинних джерел. До таких джерел належать бібліографічні, реферативні, оглядово-аналітичні документи. Вторинні документи призначені для інформування про первинні документи, чим значно полегшують дослідникам орієнтування у складі певного фонду чи у змісті тієї інформації, що міститься в його виданнях. Завдяки цьому у дослідника може відпасти потреба у зверненні до деяких первинних документів, що дозволить значно зекономити час.

Пам'ятайте, що найдостовірнішими джерелами інформації є першоджерела.

Технологія наукової діяльності

Наукова діяльність має творчий характер і потребує відповідної підготовки. До технології наукової діяльності відносимо *дослідницьку діяльність*, як процес, що формує майбутнього здобувача вищої освіти шляхом індивідуальної пізнавальної роботи, і який направлений на отримання нового знання, вирішення теоретичних та практичних проблем, самовиховання і самореалізацію власних дослідницьких здібностей та умінь.

Науково-дослідницька діяльність вдосконалює не лише професійний рівень, а й формує специфічні навички та звички, відповідний склад мислення та спілкування. Якщо в науці головною метою є виробництво нових знань, то в освіті метою дослідницької діяльності є у набуття здобувачем освіти навички дослідження як універсального способу опанування дійсності, розвитку здатності до дослідницького типу мислення, активізації особистісної позиції в освітньому процесі на основі отримання суб'єктивно нових знань (тобто самостійно одержуваних знань, що є новими і особистісно значущими для конкретного студента).

Метою організації науково-дослідної діяльності студента у ЗВО є надання максимальної можливості для розвитку особистості і професійних якостей, творчої індивідуальності майбутнього фахівця; розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності; формування потреби безперервного самостійного поповнення знань.

Мотивами науково-дослідної діяльності студента є самостійний пошук нового матеріалу; пошук альтернативних засобів і способів розв'язання проблеми; саморозвиток; інтерес до дослідження; співпраця з викладачем чи науковим керівником, іншими студентами в ході дослідження; підготовка до майбутньої професії; відповідальність за результати творчого процесу; практичні результати пошуково-дослідної діяльності.

Упродовж навчання у закладі вищої освіти студенти виконують різні самостійні наукові роботи за змістом, характером та рівнем складності, а саме: доповіді, реферати, курсові, дипломні, магістерські.

Форми представлення наукової роботи

Оформлення результатів дослідження відбувається у вигляді інтелектуального продукту. Найпоширенішою формою наукової роботи

студентів є реферат. **Реферат** (від лат. *refere* – доповідати, повідомляти) – письмова доповідь або виступ з певної теми, в якому зібрана інформація з одного або декількох джерел. Це поняття також трактують у двох розуміннях: 1) короткий виклад (усний чи письмовий) основних положень наукової праці, дослідження або змісту книги; 2) доповідь на певну тему, що містить огляд друкованих джерел.

Написання рефератів – це не лише невід’ємна частина освітнього процесу, але й різновид науково-дослідної роботи студентів. Реферат можна написати як на основі інформації з різних джерел, так і за матеріалами окремої монографії чи самостійно проведеного дослідження. Реферати поділяють на декілька категорій: оглядові, монографічні, інформативні, загальні, спеціалізовані, автореферати тощо. Але незалежно від виду, принципи підготовки реферату завжди однакові. Студенти починають готувати реферати з різних дисциплін уже з першого року навчання. Вибираючи тему реферату, погоджують її з викладачем. Найчастіше студентам доводиться писати *оглядові* та *інформативні* реферати.

Виклад матеріалу в рефераті має бути стислим і зрозумілим, з використанням наукової термінології. Обсяг реферату залежить від обраної теми і переважно становить 10–15 сторінок. Реферат оформляють відповідно до державного стандарту, прийнятого у науці. Це означає, що він повинен мати **титульний аркуш, зміст, безпосередньо текст реферату та список використаних джерел**. Реферат рецензує, оцінює і враховує викладач під час проведення підсумкового заліку чи іспиту з відповідної навчальної дисципліни. Під час оцінювання реферату викладач бере до уваги повноту висвітлення джерел та їх аналіз, інтерпретацію проведеного дослідження, власний погляд на вирішення проблеми, обґрунтування висновків. Окрім того, викладач враховує уміння студента донести зміст реферату, його основні ідеї до аудиторії слухачів, зацікавити їх проблематикою.

Доповідь – один з видів монологічного мовлення: публічне, розгорнуте, офіційне повідомлення з певного питання, засноване на залученні документальних даних. Доповіддю також вважають усний виклад самостійно опрацьованої теми за навчальними підручниками, посібниками, додатковою літературою та іншими джерелами. У доповіді поєднують три якості дослідника: уміння провести наукове дослідження, уміння подати результати слухачам і кваліфіковано відповісти на питання. Під час підготовки до виступу доцільно підготувати текст доповіді, тобто документ, що містить інформацію про предмет та об’єкт дослідження, обґрунтування актуальності та перспективи вивчення питання, основні результати, висновки та пропозиції. Працюючи над текстом доповіді варто пам’ятати, що вона призначена для усного виголошення та обговорення, тому потребує від її автора не лише володіння матеріалом, але

й уміння відповідати на поставлені запитання, уміння вступити в дискусію і аргументовано та ввічливо довести слухачам правильність отриманих результатів та зроблених висновків. *Зміст* доповіді – це інформація, що відображає сутність питання або дослідження. *Мета* – не лише інформувати кого-небудь про що-небудь, а формувати власні уміння пов'язувати теорію з практикою, користуватися відповідними джерелами інформації, статистичними і допоміжними матеріалами, популярно і доступно викласти тему доповіді перед аудиторією, застосовуючи елементи ораторського мистецтва.

Важливою у доповіді є її структура, що містить вступ, основну частину, висновок. На початку доповіді обов'язково зазначають назву роботи, прізвище наукового керівника, місце, де виконувалась робота. У *вступі* пояснюють тему, вказують актуальність проблеми, її значення, формулюють мету доповіді, викладають історію вивчення питання. В *основній частині* характеризують наукову проблему, виділяють спочатку основний аспект проблеми, а потім – основні положення, які детально і послідовно аналізують. У *висновках* підсумовують найважливіші положення, вони мають бути чіткими і лаконічними.

У доповіді доцільно дотримуватися полемічного характеру, щоби викликати зацікавлення у слухачів. Для кращої візуалізації можна використовувати ілюстративний матеріал за допомогою комп'ютера (підготувати слайди). Як і текст доповіді, ілюстративний матеріал повинен бути максимально доступним. На слайдах бажано візуалізувати тему та план доповіді, що допоможе слухачам краще зорієнтуватися в матеріалі роботи. Графіки, схеми, рисунки потрібно максимально спрощувати, залишаючи додаткові дані на усний коментар. Формуючи зміст доповіді, відбираючи матеріал, важливо врахувати, що текст, надрукований на трьох сторінках, людина може прочитати за 10 хвилин. Отже, текст виступу може бути обсягом від 3 до 5 сторінок.

Тези – це коротко сформульовані основні положення наукової доповіді, статті чи іншої наукової праці. Тези пишуть з метою узагальнення наявного матеріалу, подання змісту великого обсягу за допомогою короткого формулювання. Тези викладають на 1–2 сторінках, вони повинні формувати думку читача про наукову працю загалом та впливати на рішення щодо потреби ознайомлення з її матеріалом загалом. Вдало написані тези привертають увагу як до наукового матеріалу, так і до їх автора, тоді як невдало складений текст тез відлякує читачів навіть від цікавої наукової праці. Пишучи тези на основі власного наукового дослідження, слід добре володіти інформаційним матеріалом, вміти коротко та змістовно викласти його в письмовій формі.

Наукова стаття – це основний вид публікацій, в якому описано кінцеві чи проміжні результати проведеного дослідження, обґрунтовано способи їхнього отримання, накреслено перспективи наступних напрацювань. Стаття

фіксує науковий пріоритет автора та робить матеріал дослідження надбанням фахівців. Підготовка статей посідає дуже важливе місце в науковій роботі. Наукові статті виконують низку функцій: дослідницьку (подають наукові результати); презентаційну (представляють дослідника в науковому товаристві); оцінювальну (оцінюють стан наукових досліджень з певної проблематики); комунікативну (служать засобом спілкування дослідників). Автори дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів кандидата та доктора наук, зобов'язані публікувати основні наукові результати дисертації у фахових виданнях, перелік яких затверджений МОН України з метою викладу основного матеріалу дисертаційного дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів та перспектив подальших напрацювань.

Підготовка публікації – процес творчий. Одні вважають за необхідне лише коротко описати хід дослідження і детально викласти кінцеві результати. У такому випадку науковець зорієнтований на вузьке коло фахівців. Інші дослідники висвітлюють свої результати етап за етапом, детально розкриваючи методи власної роботи. Пояснюючи весь дослідницький процес від творчого задуму до завершального етапу, підбиваючи підсумки, формулюючи висновки і рекомендації, науковець розкриває складність творчих пошуків. Такий підхід дає змогу краще оцінити здібності до самостійної науково-дослідницької діяльності, глибину його знань та ерудицію. Високий науковий рівень змісту статті не буде належно сприйнятий та оцінений без відповідного структурування та оформлення. Під час оформлення наукової статті варто приділяти увагу мові й стилю викладу тексту, дотримуватися правил написання формул і таблиць, представляти якісно виконані ілюстрації. Загалом підготовлена стаття має вирізнятися логічністю, ясністю, точністю наукової термінології, критичністю щодо фактичного матеріалу, доказовістю змісту тексту, завершеністю, обґрунтованістю висновків, наявністю покликань на джерела інформації.

Залежно від обсягу викладеного матеріалу та спрямованості дослідження наукові статті поділяють на *дослідницькі та оглядові*.

У *дослідницькій* статті автор розгорнуто подає результати свого наукового дослідження та репрезентує нові наукові знання.

Оглядові статті вважаються науковими за наявності в них аналізу та/або узагальнення матеріалів дослідження за певною тематикою, а також обґрунтованих висновків та рекомендацій.

Наукові статті пишуться лаконічно, чітко, зрозуміло, грамотно з точки зору подання тексту та унікальності за змістом. Слова і речення мають бути логічно побудовані, думки структуровані і завершені. Це важливі умови наукової цінності статті та відображення професійного рівня автора.

Публікація наукових статей передбачає надання перевіреної, абсолютно доведеної інформації, отриманої з декількох джерел.

Структура наукової статті:

Базисно структура наукової статті має такі компоненти:

- *назва, автор(и), анотація, ключові слова;*
- *постановка проблеми:* аналіз останніх публікацій (українських та зарубіжних) з теми, актуальність роботи, обґрунтування, чому дана тема потребує докладного розгляду;
- *мета статті;*
- *виклад основного матеріалу;*
- *методи, результати та їхній аналіз;*
- *висновки і перспективи подальших досліджень;*
- *список використаних джерел.*

Анотації і ключові слова є обов'язковими компонентами статті (виконуються мовою оригіналу та ще кількома мовами, наприклад, англійською на вимогу редакції). Таким чином, структура наукової статті чітко визначена, і наведений перелік компонентів є обов'язковим до виконання.

Компоненти наукової статті

Заголовок, прізвища автор(ів), назви організації(й), адреси, e-mail адреси

Насамперед визначають *заголовок (назва) статті*, який є дуже важливим елементом. За назвою судять про статтю в цілому, тому вона має повністю відображати її зміст. Правильніше буде остаточний варіант назви наукової статті сформулювати після її написання, коли вже повністю буде зрозумілою її сутність та основна ідея.

Основними вимогами, яких потрібно дотримуватися під час визначення *заголовка* статті є такими: заголовок має бути інформативним, повним, без скорочень, без аббревіатур, без сленгів та транслітерацій (перекладів з іншої мови). Це також стосується авторських резюме (анотацій) та ключових слів. Назву статті не беруть у лапки і не ставлять крапки наприкінці.

Список авторів містить перелік науковців, які долучилися до планування, накопичення даних чи інтерпретацію результатів, а також писали або перевіряли й редагували рукопис, і згодні з останнім варіантом рукопису статті. Імена авторів повинні бути доповнені зазначенням їхнього місця роботи (під час дослідження) і фактичною адресою автора, за якою можна листуватися. Місце роботи автора(ів) необхідно вказувати для одержання повної інформації щодо наукової діяльності установи, де працюють науковці.

Прізвища автора(ів) обов'язково перекладають англійською мовою за допомогою міжнародної системи транслітерації.

Анотація, ключові слова

Анотація повинна стисло пояснювати, чому було проведене дослідження (*обґрунтування*), на які питання отримані відповіді (*мета*), яким чином було проведене дослідження (*методи*), що виявлено (*результати*: головні дані, взаємозв'язки між ними), а також включати інтерпретацію й *висновки*. Анотація повинна відбивати зміст статті, включаючи всі ключові слова, оскільки для більшості читачів вона буде головним джерелом інформації

Анотація виконує такі функції:

- дає змогу визначити основний зміст (сутність) документа і вирішити, чи читати повний текст статті;
- використовується в інформаційних, зокрема, автоматизованих системах для пошуку (конкретних) документів та інформації.

У наукових журналах анотацію подають обов'язково англійською мовою. Це пов'язано з тим, що для учених із-за кордону єдиним джерелом інформації щодо змісту статті та викладених у ній результатів є англійська анотація.

Ключові слова дають змогу знайти статтю за певною темою.

Постановка проблеми (вступ), мета роботи

У вступі автори коротко знайомлять читача з темою дослідження, сучасним станом наукових розробок у обраній галузі відповідно до наукової літератури (мінімум 5 згадок/покликань на джерела інформації), визначають важливі аспекти проблеми, що не знайшли достатнього вирішення та висвітлення, пояснюють необхідність проведення дослідження конкретного

питання і таким чином обґрунтовують його актуальність, новизну, формулюють *мету роботи* та головні завдання. Формулювання мети повинно бути чітким та конкретним, без скорочень та покликань на інші роботи. Слід враховувати, що дослідження – це стан на шляху досягнення мети, а не мета.

Основний матеріал, методи, методика

У цьому розділі автори ґрунтовно описують методи та засоби, за допомогою яких вони досягали наукових результатів.

Методологічне підґрунтя наукової статті – важлива принципова позиція дослідника, яка дозволяє ретельно описувати застосовані методи та вказувати, яких результатів вдалося досягти завдяки застосуванню того чи іншого методу наукового дослідження.

Методи розкриваються максимально детально, щоби відтворити хід дослідження. *Метод* – це спосіб пізнання, дослідження явищ природи, сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного розкриття дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретного завдання. У загальному розумінні метод – це спосіб досягнення поставленої мети і виконання завдань дослідження. Він дає змогу відповісти на запитання – як пізнавати.

Методика є сукупністю методів, прийомів проведення будь-якої наукової роботи. Методика дослідження – це система правил використання методів та прийомів. Вибір методів дослідження залежить від характеру фактичного матеріалу, умов і мети дослідження.

Результати, аналіз

У цьому розділі статті необхідно подати результати проведення дослідження, здійснити їхню інтерпретацію. Проаналізувати власні результати, підкреслюючи обмеження їхнього застосування, відповідаючи на запитання цього дослідження та порівнюючи їх з результатами інших науковців за тематикою статті. Проінформувати щодо наявного впровадження результатів та можливих перспектив, запропонувати подальші напрямки досліджень.

Висновки

У висновках необхідно узагальнити головні результати дослідження, підкреслити теоретичне та практичне значення отриманих результатів і досягнутої мети.

Висновки доповнюються пунктом щодо перспектив подальших наукових досліджень. Висновки не повинні бути перенасиченими та дублювати окремі положення з тексту.

Список використаних джерел

Покликання на використані джерела – це бібліографічний список, в якому згадуються джерела інформації, використані під час написання статті. Вони повинні бути процитовані у самій статті і відображені в списку використаних джерел в порядку згадування у тексті. Необхідно уникати цитування непотрібних авторів, а тим більше вносити до списку неопубліковані джерела інформації.

Список покликань дає змогу оцінити, наскільки автор ознайомлений з сучасними працями науковців, а також запобігає плагіату. Оскільки стаття є відносно невеликою за обсягом науковою працею, кожне покликання має бути вивірене і обґрунтоване. Надмірна кількість покликань на джерела знижує роль автора статті; занадто мале число покликань навіює відчуття надмірної самовпевненості автора.

Кожній надрукованій статті присвоюють ідентифікатор DOI

DOI або ідентифікатор цифрового об'єкту – це номер електронного документа в мережі інтернет, завдяки якому суттєво спрощується пошук і використання інформації. Простіше кажучи, це посилання на конкретний інформаційний об'єкт. Оскільки в наукових колах до джерел інформації ставляться досить вимогливо, то використання в процесі роботи будь-якого наукового факту необхідно перевіряти на достовірність, а таку достовірність може забезпечити Doi.

Ідентифікатор Doi надає видавець, тобто організація, яка розмістила наукову статтю.

Наукові бази даних

Наукові база даних, які часто називають дослідницькими (**research database**) або бібліотечними (**library database**), дозволяють цілеспрямовано здійснювати пошук в одній або декількох конкретних предметних галузях знань книги, статті, конференції, відео, зображення та вказують на дати, протягом яких ця інформація була опублікована. **Більшість з того, що містять наукові бази даних, не можуть знайти пошукові системи мережі інтернет.**

Наукова база даних – це сайт, що надає доступ до наукових публікацій науковців. Вона складається з електронних записів, кожен з яких містить інформацію про назву статті, прізвища авторів, їх приналежність до установи,

назву та адресу установи, назву журналу, номер випуску, рік видання, анотацію, список посилань та інші відповідні метадані.

Різновиди наукових баз даних:

мультидисциплінарні – з різних галузей знань (EBSCO, GALE, JSTOR, ProQuest, Scopus, Web of Science);

спеціалізовані – з певної галузі знань (HeinOnline (право), HINARI (медицина), ABC Chemistry (хімія), BioMed Central (медицина));

реферативні – відсутність повного тексту, лише можливість отримати його за вихідними покликаннями (WorldCat (OCLC), Library, Information Science & Technology Abstracts, Teacher Reference Center);

повнотекстові – повний текст (SpringerLink, EBSCO, GALE, JSTOR, ProQuest, Project MUSE);

за передплатою – установа передплачує для своїх користувачів;

безкоштовні – відкритого доступу.

Передплатні бази даних: Scopus, Web of Science, Research4Life, HeinOnline, SpringerLink, EBSCO, GALE, JSTOR, ProQuest, Project MUSE, Wiley.

Бази даних відкритого доступу: Digital Commons Network, Directory of Open Access Journals (DOAJ), OAIster, BioMed Central Databases,

Для пошуку економічної інформації (фінанси, менеджмент, бухгалтерський облік, міжнародний бізнес тощо) функціонує **БД Business Source Premier** (<https://www.ebsco.com/products/research-databases/business-source-premier>). Містить більше 2800 наукових журналів, понад 900 рецензованих видань та рефератів з 3350 журналів; 5000 описів найбільших світових компаній, а також економічні звіти країн світу. Оновлюється щодня.

Versions compared	Business Source Elite	Business Source Premier	Business Source Complete	Business Source Ultimate
Active full-text journals and magazines	492	1,018	1,811	3,655
Active full-text, peer-reviewed journals	326	668	1,233	2,584
Active full-text, peer-reviewed journals with no embargo	166	316	740	1,915
Active full-text journals indexed in Web of Science or Scopus	282	547	842	1,208

Active Full-Text, Non-Open Access Journal Retail Value (USD)

Title List:
Journals: [Excel](#) | [HTML](#)

Наукометричні бази даних

Різновидом наукових баз даних є наукометричні бази даних, які формують статистику активності науковців та їх цитованість в науковому середовищі.

До наукометричних баз даних належать:

Scopus – бібліографічна, реферативна база даних. Індексує наукові журнали, матеріали конференцій та серіальні книжкові видання. Доступ до Scopus є **платним**.

Політика БД Scopus

Створює профіль авторів та профіль установи (**Scopus Affiliation Identifier**). Цей профіль надає інформацію про назву установи, її адресу, її ID в базі даних, кількість авторів-співробітників установи, кількість публікацій співробітників, перелік основних назв видань, в яких публікуються науковці установи.

Окрім профілів авторів та наукових установ БД Scopus відбирає наукові журнали з високим коефіцієнтом впливовості.

Web of Science Core Collection – пошукова платформа, яка розміщує публікації в наукових журналах; книги, матеріали наукових конференцій та патенти. Доступ є **платним**.

Політика WoS. Створює профіль установи. Цей профіль надає інформацію про назву установи, кількість надрукованих статей за роками, цитування статей всього та із зазначенням без самоцитат; h-індекс установи, розгорнуту діаграму і таблицю цитування статей за роками.

Відбирає та створює профілі наукових журналів, що мають високий рейтинг серед науковців.

БД Scopus та Web of Science Core Collection є **світовими лідерами** наукової інформації..

ScienceDirect – повнотекстова база даних рецензованих наукових статей журналів та електронних книг видавництва Elsevier (з доступом до колекцій 2088 електронних монографій 2019–2020 рр.). Доступ: <https://www.sciencedirect.com/>

Пошук рецензованих журнальних статей і розділів книг (включно з вмістом у відкритому доступі)

Знайдіть статті з цими термінами

У цьому журналі чи назві книги

Автор(и)

Пошук

Розширений пошук

STORIES BEHIND THE FACTS
Confidence in Research

Дивіться особисті історії світового дослідницького співтовариства про дезінформацію, оприлюднення, зловживання в Інтернеті та інші ключові проблеми.

Досліджуйте історії

Впевненість у дослідженнях   Зміна клімату   Ланцет 200

Досліджуйте наукові, технічні та медичні дослідження на ScienceDirect

Фізичні науки та техніка

Науки про життя

Науки про здоров'я

Соціальні та гуманітарні науки

Соціальні та гуманітарні науки

Перегляньте журнали та книги в:

[Мистецтво та гуманітарні науки](#)

[Бізнес, менеджмент і бухгалтерський облік](#)

[Науки про прийняття рішень](#)

[Економіка, економетрика та фінанси](#)

[Психологія](#)

[Соціальні науки](#)

Перегляньте всі назви в соціальних і гуманітарних науках

Відкрийте для себе велику колекцію журналів і книг із соціальних і гуманітарних наук, які висвітлюють історичний контекст, поточні розробки, теорії, застосування, тенденції тощо.

Популярні статті

Огляд літератури як методологія дослідження: Огляд та рекомендації Журнал бізнес-досліджень, Том 104

Practicas sexuales de chicos y chicas españoles de 14-24 años de edad Gaceta Sanitaria, ТОМ 22, ВИПУСК 6

Розуміння ролі цифрових технологій в освіті: огляд Статті операції та комп'ютери том 3

Останні публікації

На горизонті
Том 32, Випуск 23

Телематика та інформатика
Том 94

Міста
Том 155

Список використаних джерел:

1. Єнчина Г. Г. Основи наукової діяльності. Київ, 2016. 87 с.
2. Наукова інформація. URL: https://kafvp.kpi.ua/wp-content/uploads/2018/03/1%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B4_%D0%BB-4_N.pdf
3. Методологія наукової діяльності: навч. посіб. / за ред. проф. Д. В. Чернілевського. Вінниця : Вид-во АМСК, 2010. 484 с.
4. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>

